

ДИСКУТУЮТЬ НАД ГРІШМИ НА БЕЗРОБІТТЯ

ВАШИНГТОН. — Конгресовий комітет засобів вніс перед наради конгресу проект грошових видатків на „Доблю Пі Ей“ на наступний рік. Проект той покривається вповні з бажанням адміністрації. Проте слідні в ньому великі ошадності. Всіх грошей призначено на ту ціль 1,477 мільйонів доларів, поверх 800 мільйонів доларів менше, ніж призначено минулого року на ту саму ціль. Крім того запропоновано деякі зміни в адміністрації. Замість одного головного директора і поодиноких директорів на місцях рішено потворити заряд з трьох осіб. Гроші на безробіття мусять бути так розділені, щоб не служили партійним інтересам. Рішено знести всі федеральні проекти, в першу чергу театральні проекти, хіба на ту ціль дасть гроші стейт. У новім проекті є теж застерєження, звернені проти контролюваної комуністами „Воркерс Елайенс“. Над цими справами ще розведється дискусія в конгресі й голосування.

ХОЧУТЬ МОНЕТАРНОЇ КОНТРОЛІ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський банківний комітет поручив сенатові, щоб той ухвалив \$100,000 на створення спеціального монетарного комітету, який мав би точний нагляд над долларом і не допускав до девалюації доллара. З другого боку є кола, які є проти цього і хотіли б цілковитої стабілізації доллара.

ДЖАН ЛУІС РОЗВІВАЄ НАДІЮ НА МИР.

ВАШИНГТОН. — Голова Конгресу Промислової Організації, Джан Луїс, накинувся гострою критикою на Американську Федерацію Праці і сказав, що вона є в руках кількох реакційних, самодієльних провідників, які не дбають про добро робітничого руху, а потурливо дивляться на недомогання в ньому. Водночас він заявив, що зрештою організацією буде боротися проти А.Ф.П. до останку. Ця заява Луїса знищила і ту малу надію на мир у робітничім русі, яка дотепер існувала.

ДАЛЬШІ СКАРГИ ЧУЖИХ ПАВІЛЬОНІВ.

НЮ ЙОРК. — Чужинські павільони на Світовій Виставі далі скаржаться на робітничі відносини і на те, що місцеві юнії змушують їх затрудувати своїх робітників, хоч вони не вміють виконувати тої спеціалізованої роботи, яку потрапляють виконати спроваджені з Європи спеціалісти. Супроти цього павільони мусіли витратити коло 20 мільйонів доларів більше грошей, ніж плянували.

УКРАШУВАТИМУТЬ ШЕСТУ ЕВЕНЮ.

НЮ ЙОРК. — Відколи усунули з шостої евені в Ню Йорку надземну залізницю, та вулиця прибрала крайній вигляд. Тепер власники домів тої вулиці, які зорганізувались у спеціальне товариство, хочуть украсити ту вулицю так, щоб вона дорівнювала п'ятій евені, або Бродвеєві. Вкупі з міським департаментом парків згадане товариство задумує обсадити ту вулицю здовж деревами.

СУД ПРИВЕРТАЄ СУМУ НА ДИТЯЧІ САДКИ.

НЮ ЙОРК. — Коли стейтова легіслатура в Олбані обтяла проект бюджету адміністрації і відкинула між іншим суму, призначену на дитячі садки, адміністраційні кола подали справу в суд на тій основі, що це було неконституційне. Тепер суд розглянув цю справу й одні обмеження затвердив, але обмеження на дитячі садки відкинув. Легіслатура думає далі боротися за своє рішення.

КЛОПІТ МАРЛЕНИ ДІТРИХ З ПОДАТКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Фільмова акторка Марлена Дітріх, що кілька днів тому прийняла американське громадянство, тепер переконалася, що прийняття американського громадянства не лише що не увільняє від усіх клопотів, але ще накладає нові обов'язки. Коли вона хотіла минулої середі ввісти на корабель Норманді, щоб відїхати на американський пашпорт до Європи, федеральні агенти вибрали їй увесь багаж і зажадали заплачення податків у висоті \$142,000. Марлена здивувалась, бо, як казала, вона все податки точно платила. Агенти тоді їй сказали, що податки відносяться до попередніх років від її фільмових приходів. Як довго вона була чужинкою, її не обов'язувало це платити. Як тільки стала громадянкою, то змуслена платити і від тих других доходів податки. По довгих торгах агенти взяли в заклад її дорожнечинності на висоту \$100,000 і так відпустили її в дорогу. Марлена зо злости аж гризла нігті.

БЕРЕМО ГРОМАДНУ УЧАСТЬ В УКРАЇНСЬКІМ ДНІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ В НЕДІЛЮ, 18. ЧЕРВНЯ 1939 РОКУ. УКРАЇНЦІ З ЦІЛОЇ АМЕРИКИ ЗАМАНІФЕСТУЮТЬ У ТОЙ ДЕНЬ КУЛЬТУРНИМ ВИСТУПОМ ВІКОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО ПОСТУПУ І ВОЛІ.

700-ЛІТТЯ КАТЕДРИ У ФРАНКФУРТІ.

З нагоди 700-ліття катедр св. Вартоломея, що припадає цього року, м. Франкфурт підготував велике свято. Будову катедр, що стоїть на місці церкви св. Сальватора з IX в., закінчено у 1239 р. Катедр кілька разів перебудовували. Двічі вона згоріла: в 1349. і 1867 р. Західно вежу катедр збудували щойно в 1514 р. У цій катедрі коронувалося 16 німецьких цесарів.

ПОЛІТИЧНА СУКНЯ.

Вдова по венецуальським генералі, Піадаго приїхала до відомої французької купецької місцевості Біяріц і там хотіла демонстраційно звернути на себе увагу своєю сукнею. На сукні були вигантувані три столиці: Берлін, Рим, Токіо, сполучені одною віссю. Коли вона ввійшла до касина, обурена публіка розірвала її сукню, а поліція нишком радилася їй вийти для політичної пропаганди до Іспанії.

ТРОЯТЬ ХУДОБУ.

Від якогось часу в місцевості Аагерете в Ріо Гранде до Сул (Бразилія) почала масово гинути худоба. Занепокоєні фазендарі (фермери) вівзвали ветеринаря, який ствердив, що худоба гине від звичайної отруї. Поліція докладає усіх зусиль, щоб викрити оригінальних злочинців.

ДО ЛАТВІ НА РОБОТИ.

З Креміяня виїжджає цим днями на різні роботи до Латвії партія робітників, числом коло 500 осіб. Цих робітників законтрактували на 6 місяців.

ВИТРАТА ГРОШЕЙ ДО НИЧОГО НЕ ДОВОДИТЬ.

Професор Волман, нью-йоркський дорадник у справах праці, сказав, що політика уряду, яка опирається на тому, щоб шляхом державних грошових витрат збільшити попит на силу людей, а також шляхом державних робіт дати працю людям, хибна. Треба сподіватись небавом більше клопотів у робітництві, а також треба сподіватись фінансового хаосу, викликаного зростаючими державними довгами. Цьому могло б зарадити тільки обмеження грошових витрат, говорив він.

РАДІОСТАНЦІЯ НА КОЛЕСАХ.

Дирекція державних шляхів у Новій Зеландії співпрацює з тамошньою радіофонією у будові подорожньої радіостанції. У звичайному пасажирському поїзді міститься студіо, контрольна кімната та все приладдя для технічного персоналу. Цей поїзд подорожує між містами провінції Норт Айленд, які переважно не мають локальних радіостанцій. Працюючи у якійсь місцевості, вагонова радіостанція надає аудію, зв'язані з локальними людьми. Вона має силу 25 кв. та надається з антєн, приміщених на даху вагона; в часі праці радіостанції підіймається ці антєни вгору.

ФІНЛЯНДІЯ НЕ ДОВІРЯЄ РОСІЇ.

Фінська преса висказує побоювання, що на випадок порозуміння між Росією й Англією Росія може захотіти знищити самостійність Фінляндії, себто окупувати її для Росії.

ЗАГАДКОВЕ ПОСТРІЛЕННЯ ПІД ЛЬВОВОМ.

22. м. м. знайшли у лісі коло залізничного перестанку „Маріївка“ за Личаківською рогачкою Мих. Сиротюка з простріленими грудьми. Сиротюк походить з Кривчиць. Раненого перевезли до лікарні.

СОВІСНИЙ ГРОМАДЯНИН.

Цими днями заявився до поліційного комісаріату паризької передміської місцевості Венсен якийсь громадянин і заявив:

— Прошу видати мені дозвіл носити зброю. Освітлюю мої папери.

Урядовець, перегаював папери і видав дозвіл. Годину пізніше повідомив комісаріат, що той самий чоловік застрілювався. На столі він залишив дозвіл на доказ, що йому вільно було стріляти.

ЗАСТРІЛЕНИЙ ПІДЧАС ПОГОНІ.

Постерунковий з Камінки Волоської, повіт Рава Руська, застрілив з карабіну підчас погоні П. Перетятка з Камінки. Його — як повідомляє польська преса — шукали за намагане вбивство на особі гайового та за приналежність до ОУН.

ПІМСТА МУРАВЛЯ.

Громадянин Розаліндо де Олівейра в Курітібі (Бразилія) випив вечором склянку води і зараз потім почув сильні шлуночкові болі. Коли звернувся до лікаря, той ствердив, що Розаліндо проковтнув з водою великого муравля „саува“, який кусав шлунок, аж доки не згинув. Розаліндові не грозить жадна небезпека.

ЗГАДАВ ЗА АВТОНОМІЮ ДЛЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

БУДАПЕШТ. — Значалися наради нового мадярського парламенту. У своїй вступній промові регент Горті згадав також і за ті землі, що їх прилучено до Мадярщини, а при цьому заповів, що на тій сесії нарад має бути також ухвалений статут про автономію Карпатської України.

ДАЛІ ВТІКАЮТЬ ДО ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Польські газети доносять, що кожного дня польська погранична сторожа перепускає сотні втікачів з давньої Чехо-словащини. Головно втікають із Словащини. До Польщі перелетіло досі п'ять словацьких літаків.

ОФІЦИННО ЗАПЕРЕЧУЮТЬ.

ВАРШАВА. — В часі, коли в усіх польських газетах повно відомостей про творення чеського легіону в Польщі, урядово заявляють, що такого легіону не буде, бо його створення погіршило б німецько-польські відносини. Та проте часописи подають різні інтерв'ю з ген. Прхалою, з яких виходить, що такий легіон уже існує.

НАПРУЖЕННЯ В СЛОВАЧЧИНІ.

БРАТИСЛАВА. — Постійно далі кружляють між населенням вісті про згоду, яка запала між Німеччиною і Мадярщиною щодо поділу Словащини. Мадярщина проводить економічну блокаду Словащини. Край відчуває нужду. Фабрики замикають. Валюта падає вниз. Та тому, що Німеччина гарантувала Словащині незалежність на 25 літ, розбір Словащини буде переведений мирним способом. Словацькі провідники самі звернуться до Мадярщини і будуть змагати до федерації з нею. Тоді місто Братислава і долина ріки Ваги припаде Німеччині. Вони укріплять німецькими заходами. Ті, що пускають такі вісті, кажуть далі, що Словащина здана на ласку, бо хоч має військо, то не має зброї, яку Німеччина зобов'язалась доставити, але не доставила.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПЕРЕСУВАННЯ ВІЙСЬК.

БЕРЛІН. — У світовій пресі, зокрема в англійській, точно подають, як Німеччина скріплює німецько-польську границю. Зокрема, як кажуть, сконцентрувала Німеччина великі сили в Словащині, в горах Карпатах, так, що може кожної хвили завдати Польщі сильний удар вяршем до Галичини. Німецька преса називає те все „бритійською безстидною брехнею“. Каже, що пересування військ є цілком звичайною річчю.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ У ВАШАВІ.

ВАРШАВА. — Прибув до Польщі амбасадор фон Мольтке, щоб зговоритись у справі якогось співжиття. З Данцігу Німеччина не резигнує, але хоче, щоб була злагоджена німецько-польська боротьба в пресі. А також щоб через напруження не терпіли національні меншини: польська в Німеччині, німецька в Польщі.

НАДНЮТЬСЯ ВЕЛИКИХ ЗМІН.

ПРАГА. — Щось станеться. Це всі відчувають. Але що, ніхто не знає. Одно певне, що не буде так, як було досі. А це означає, що коли не скінчиться на закріпленні німецької влади, то наступить формальне злиття Чехії й Морави з німецькою державою. Та до того останнього ледви чи тепер прийде.

АНГЛІЯ В КОНФЛІКТІ З ЯПОНОЮ.

ЛОНДОН. — Назриває дуже серйозний конфлікт на Далекім Сході. Японія проголосила блокаду британській концесії в Тяндзіні. Заноситься на те, що Англія готова ті концесії втратити цілковито, а це значило б виперти Англії з Китаю. Бритійський кабінет міністрів, розбираючи цю важну справу, хоче піти шляхом відплати і замкнути деякі важні британські пристані перед японськими кораблями.

ВОРОГ, ЧИ ПРИЯТЕЛЬ?

ТОКІО. — Чим є Англія для Японії — ворогом чи приятелем? Японський часопис відповідає, що тепер не йде про концесії в Тяндзіні, бо це дрібна справа, а йде про те, що Англія завжди була і є ворогом Японії. І тому не буде спокою для Японії, поки Китай не буде відтягнений від британських впливів.

МОЖЕ АЖ ТЕПЕР ПОГОДЯТЬСЯ.

МОСКВА. — Супроти японсько-англійського напруження на Далекім Сході готово прийти до згоди між Англією і Советами, бо Англія піде тепер на дальші уступки.

ПОЛЬСЬКА МІСІЯ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Прибула польська місія з Польщі для військових і економічних цілей. Польща хоче дістати позичку на суму яких \$100,000,000. Англії тяжко буде відказатись, бо Польща каже, що грошей треба на оборону краю, а Англія зобов'язалась Польщу охороняти.

КОРОЛЬ НА ВИСТАВІ.

Король Юрій і королева Єлисавета їдуть „тракторним поїздом“ на Світовій Виставі в Ню Йорку, щоб набрати загального поняття про неї. Проти королівської пари сідять Гровер Гвейлен, президент виставової корпорації, і канадійський прем'єр Мекензі Кінг, за нею посадинок Ля Гвардія й сестра прем'єра.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PERIODICALS:		SUBSCRIPTION RATES:	
Three cents a copy		Three cents a copy	
One year	\$6.00	One year	\$6.00
Six months	\$3.25	Six months	\$3.25
Three months	\$1.75	Three months	\$1.75

Часо в жидишці (з англійською мовою):
One year \$2.00
Six months \$1.25
Three months \$0.75

В Джерсі Ситі і Заграниці:
One year \$9.00
Six months \$4.75
Three months \$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

УРЯД І НЕВТРАЛЬНІСТЬ

Нарешті по довгих дебатах і торгах пропозицій комітет заграничних справ у палаті послів проект нового закону про нейтральність, себто про поведінку Злучених Держав на випадок війни. Проект був ухвалений поважною більшістю комітету, де за нього голосували члени за своєю партійною приналежністю: демократи назагал „за“, республіканці „проти“. Було це впливом натиску адміністрації на членів Демократичної Партії, бо цей проект є просто проектом адміністрації. З того боку їй треба розглянути цей проект.

Проект виходить із заложення, що його ціллю є охороняти безпеченство й мир Злучених Держав і захороняти життя американських громадян на випадок війни. З тою ціллю він береться встановити належний спосіб поведінки на випадок вибуху війни. Передовсім на такий випадок президент Злучених Держав мав би право проголосити існування війни між чужими державами й зарядити введення в життя постанов закону про нейтральність. З цього вже виходить, що президент не мав би такого обов'язку, отже це було б його право розпоряджатися щодо прокламації за своєю думкою.

Коли президент буде вважати це за потрібне й проголосити існування війни між державами, він подасть притому воюючій державі й з тою хвилиною стане для американських громадян безправним подорожування на кораблях тих держав, хіба що президент це дозволить спеціальною прокламацією і під певними умовами. Як президент оголосить існування війни між якими-сь державами, то мешканцям Злучених Держав не буде вільно торгувати з воюючим урядом або його агентами, хіба знову за дозволу й під умовами президента. До воюючих країн не буде вільно вивозити якінебудь товари, хіба що ці товари будуть заплачені в Америці. Не вільно теж буде збирати в Америці фонди для воюючого уряду; вільно буде однак збирати жертви на медичну поміч через таку організацію, як Червоний Хрест. Президент може теж обмежити вживання американських портів як основ доставки товарів, заборонити кораблям воюючих держав заїжджати до таких портів, ба навіть заборонити американським кораблям торгувати зброєю.

З постанов проекту виходить ясне бажання американського уряду не дати втягнути край у якусь небажану війну. З поодиноких постанов можна вичитати виразні натяки на певні факти з минулого, як наприклад затоплення „Лузитанії“ й американських громадян на ній. Американський уряд видно хоче охоронитися перед тим, щоб такі факти заскакували його. Такий закон скріпив би значно владу президента на випадок вибуху десь війни й дозволив би йому керувати американським кораблем багато певнішою рукою, згідно з добре обдуманим планом і згідно з урядовим розумінням інтересів американської держави.

НОВА ОРІЄНТАЦІЯ?

Становище, заняті Гітлером у справі українській, властиво в справі Карпатської України, викликало в українській пресі бурю огорчення. Не говорити тут про фальшиве обурення соціалістичної чи радикальної преси, бо відносності вони поборою Гітлера не за його відношення до Карпатської України чи до української справи, лише за його ідеологію. Іде на про кривавого національну пресу, що гостро таврує Німеччину за те, що покинула наше Закарпаття на поталу Мадярщині. Таке таврування природне і зрозуміле. Та чого не можна цілком по-няти, це те, що наша громадянська думка починає при цьому підпадати під вплив завзятих ворогів усього українського, підпадати під вплив течій і напрямків, які завше були і нині є проти повстання якої-то не було України... Як реакція на захоплення Німеччиною наступне кокетування держав нової антанті і... навіть сталінської Росії!

Ось це є те, що є недопущення і з чим треба боротися. Певно, відносини світової політики міняються від одного надзвичайного видання газети до другого так, що тепер далеко легше приловидати те, що станеться за сто літ, ніж те, що станеться завтра. Певно те, що може завтра саме Англія і Франція судити тими державами, які обороняють самостійність України. Хоч цього ми не знаємо... Але все це не сміє нам закрити очі на дійсність. А дійсність нам нагадує мати на увазі, що: 1) західні держави не зробили в справі українській нічого такого, щоб могло б прихилити до них наші симпатії: так як Німеччина зрадила Карпатську Україну, так і антанта свого часу, визнаючи „правителів Южної Росії“ — з Денікіном і Врангелем — зрадила цілу Україну... 2) Не сміємо замикаати очі на те, що робиться тепер в Україні під пануванням большевизму.

Це правда, що Німеччина за своєю політикою в Чехії і Словаччині та за своїми протекторатами над вільними народами підірвала свою репутацію „визвольниці народів“. Такого протекторату, що в Чехії, Україна ніколи не приналаб. Що з того всього вийде, — це музика будучини. Але нас болить теперішність, себто дійсність, а ця в Україні під урядами большевизму є жалким, е така, що ціпеніє кров... Чи ми маємо про це забувати? Чи ми маємо кокетувати голосно чи мовчки, очима, з кривавим режимом Сталіна? Тільки тому, що Німеччина могла б піти на Україну і там запровадити наприклад, протекторат? Чи тому, що Німеччина як пішла на Україну (чи піде?), то могла б взяти як у 1918 році під опіку, маємо ставати приятелями Сталіна і ліквідувати наш фронт проти кривавого його режиму, що нищить, винародолює і вилюднює вже тепер, не в майбутнім, Україну?

Це очевидний абсурд. Яка ситуація не була, хто не йшов би нам на допомогу, одна група держав чи друга, чи жадна, ми ніколи не можемо годитися з тими, що визнають цей стан, що є в СРСР, бо цей стан можуть затверджувати

приказав Січовикам узброїтись, і тому я в годині 1:30 вночі зателефонував до полк. Ваки (чеха на українській службі). — І. С.) та запитав його, чи такий приказ видано. Довідавшись, що так, я завізав до себе Ваку та запросив о. Волошину і рішучо спротивився висилці Січовиків на польську границю. (Прхала, очевидно хоче тепер підлизатися полякам, бо тоді не від поляків, але від мадярів грозила небезпека. Карпатський Україні! — І. С.)

Тимчасом зза вікон було

тільки ті, що є проти України і тільки прихильники єдиної і невідомої Росії...

Також очевидний абсурд іти на брудку, яку тепер в українській національній таборі спритно закидають білі росіяни: мовляв, бачите, німці вас зрадили, а большевики вас гноблять, то йдіть до нас, погодіться з федерацією (як співають словів мілюковські в паризьких „Послєдніх Новостях“, і все буде гаразд. Божі так цілий ваш сепаратизм був викликаний єдиною червоною тиранством...

Ось проти цього мусимо застеретися! Не даймо звести нашу політичну думку на мавніці. Німеччина Німеччиною, але ми думаймо про себе. Тому пам'ятаймо, що задержання єдиної Росії як тюрми народів — це смерть України. А дороговказом нашої політичної думки мусить бути воля України.

ВІВНИК КАРПАТСЬКИХ СІЧОВИКІВ ПРХАЛА БУДЕ НАЧАЛЬНИКОМ ЧЕСЬКОГО ЛЕГІОНУ В ПОЛЬЩІ

Чехи тепер з ненависті до німців починають підлабузюватися до поляків, а навіть стараються зорганізувати в Польщі чеський легіон, звернений проти німців. Та найкавіше, хто зголосився в Польщі на команданта цього чеського легіону. Отже ніхто інший, як ославлений герой і вівник карпатських Січовиків, ген. Прхала. Він уже появився разом зі своєю жінкою (московкою) у Варшаві. Тепер одна з польських газет наводить розмову своєї репортерки з ним.

Ген. Прхала має 47 літ і говорить дуже добре по польськи, бо перд війною служив у Кракові при 15 полку австрійської піхоти. Про події в Карпатській Україні в березні цього року розповів генерал Прхала так:

Вночі з 13 на 14 березня зателефонував несподівано мін. Ревай з Братислави до президента о. Волошина та повідомив його, що його (Ревай) стараннями поредис, що все було докладно обговорене, та що Гітлер згодився на оголошення самостійності карпатсько-української республіки, однак під умовою, що о. Волошин його про це попросить, а рівночасно і про німецький протекторат над Карпатською Україною. Рівночасно припоручив мін. Ревай узброїти Січовиків та вислати їх на польську границю (тут уже Прхала очевидно добре пробрехався! — Іван С.).

Я (казав Прхала) переконався, що о. Волошин справді

жве чути вистріли. То Січовики (?) стріляли до чеських варт при урядових будівлях. Отже я видав приказ чеській жандармерії і чеському війську, щоб роззброїли Січовиків. Внаслідок того прийшло до кількох сутичок на полудні 150 Січовиків і 7 наших людей зпоміж пограничної і митної сторожі. Остаточно задержали ми владу в наших руках.

(Прхала цілком промовчує, що з гармат стріляв на Січовиків Дім і там стільки народу намордував! На полудні від Хусту не було нагоди на кого стріляти! — Іван С.).

Однак вже в 5 годині рано прийшла вистка, що мадяри вмаширували на Карпатську Україну. Я звернув отже війсьсько проти мадярів (ніколи цього не було! — І. С.). Тимчасом майже одночасно прийшов ультимат з Будапешту, а з Праги приказ евакуувати наше військо й урядництво разом з родинами. Щоб це виконати, я 3 дні не допускав до заняття Хусту, і аж потім рушили ми з цього міста, причім 2 батальйони 56 полку перейшли румунську границю, а 4 батальйони словацьку, причім ті відділи були роззброєні. (А Прхала промовчує, що підпалів склади муніції, щоб лише не дісталися в українські руки! — І. С.).

— А що ж роблять тепер чеські старшини та військо? (уже під німцями. — І. С.) — спитав польський репортер.

„Наші старшини ходять іще покищо в мундурах, але вже дістали (від німців) по 3,500 корон на закупно цивільної ноші. Крім того дістають іще і таку, але це вже недовго по-

требає. 50% старшин мають бути звільнені з служби до 1. липня, 25% до 1. жовтня, а решта до кінця року. Взагалі робиться заходи, щоб усі дістали відповідне заняття для забезпечення існування“.

— А чому ж ви, пане генерале, не хотіли лишитися в краю?

„Бо не подобалися мені тамешні відносини“.

— А як же ви дісталися через границю?

„Без усяких труднощів. Щоб виїхати за границю, можна легко дістати заграничний паспорт, треба однак до того дістати перепустку від Гестапо (німецької тайної поліції — І. С.), що вже трудніше. Я однак легко таку перепустку роздобув, бо я заявив, що хочу дістатися до Словаччини, де маю жінку і дитину, що зрештою відповідало правді. І доперва в Братиславі поставив я перенестися до Польщі“.

І ось показав Прхала свій паспорт, який є властиво давнім чеським паспортом, до якого додано лише нову окладинку з надписом трьома мовами: чеською, німецькою і французькою. Надпис цей звучить: „Німецька Держава, Протекторат Чехії і Моравії“. Паспорт є заграничний, бо Словаччину вважається тепер за чужину. І тому на паспорті є словацька віза, видана в Празі та польська, видана в Братиславі.

— Як же настрої панують у Чехії та Словаччині?

„Протинімецькі і польонофілські. Зокрема у Шлеську і в Моравії. У теперішній ситуації ми є цілим серцем за Польщу. Годі однак про це явно говорити, бо всюди є повно агентів від Гестапо. Я є однак переконаний, що як лиш міжнародне положення зміниться, то ті настрої знайдуть голосне виявлення. Якщо дійшло до вибуху війни, то чеський нарід займе безумовно відповідне становище і всіми способами виявить свою ненависть до німців. І тепер уже бувають невеликі саботажі, які покищо не мають іще значення“.

— Що ж властиво викликає головню такий ворожий настрій супроти німців?

„На це складається дуже багато причин, однак олівні до вогню доливають масові евакуації робітників, вивіз з краю ріжних товарів та гноблення на кожнім кроці. У самій Празі це не дається так відчувати. Але на провінції, зокрема у Моравії, вводиться безоглядну германізацію. І так нема уже Брна, а є лише Брін. Усюди вже є площа Адольфа Гітлера, або вулиця Гінденбурга, а навіть уже є площі в честь 15. березня, коли то німці вмаширували в чехію. Це вже справжня провокація, бо це є власне день нашої остаточної загибелі“.

— А чи правдою є, що у звисних вересневих днях були чехи просто заскочені розвоєм подій?

„Це правда. Ніхто не припустив, що події так скоро розвинуться, але вже 30-го вересня ми знали, що це є початком кінця“.

— А проте Гаха стоїть даліше на чолі чехів!

„І це правда, але він не має ніякої поваги між нашим народом. А коли плебісцит вивав одноголосно, то лише на-вмисно, щоб німцям не показувати, що між нами є якісь ріжні думки. То німці уважали нас за народ розсварений між собою та взагалі за якусь зліпку з ріжних народів. І тому попирали вони (німці) — І. С.) сепаратистичні карпаторуські змагання, що не мали властиво ніяких підстав“.

— А як виглядає протипольська німецька робота на чесько-словацьких землях?

„Мені здається, що головною метою завзятого німеч-

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина третя. (104)

— Моє! — промовив Кудеяр, затремтівши всім тілом. — Проклятий же ти від Бога і від людей, князю Юрію Васильєвичу! — сказав Шигона. — Томитися тобі невимовними муками стільки літ, скільки нині згине людей православного народу в Москві! Шигона віддалася; Кудеяр стояв як уколаний, очі його без мисли дивилися на пожеар. Незвичайна фізична сила Кудеяра не могла устояти проти незвичайної душевної бурі. Нема такої сили, котра могла витривати в боротьбі з добром, тому, що добро є сам Бог: або покориш йому, або — страшно впасти в руки Бога живого! Кудеяр упав навзніж без душі.

Москва горіла з поразальною силою: сонце, кризь покривало диму, лило зловіще бурє світло, мов через зако-

чене вікно. Вітер ставав сильніший, хитав хвилями подумні і розносив на всі сторони снопи іскор; перелякані стаї голубів, ластівок, галок кружили у вездусі, не знаходячи собі захисту. Хан Девлет-Гірей стоячи з мурзами у двірці, любувався тим видом і в поетичним одушевленні сипав реченнями з корану, заправляючи їх реченнями власного надхнення.

— О, пророче! які правдиві слова твої! О, пророче! який божевілляний, дивлячись на це, посміє сумніватися в тім, що ти вістиш не від Бога. Ось день тяжкий для ворогів наших, синів пекла і загладі! Шож, невірний царю Івані! Ти уповав на свої багатства, горді був своїми скарбами. Помоглиж вони тобі? О, шалений! Ти не знаєш того, що написано в корані: горе збира-

ючому скарби і думаючому, що вони вічні. Все багатство людське — порох і марність перед чеснотою. Чиж не стали похожі твої скарби на легкокрилих мотилів, що втікають від лакомих дітей? Деж ти, божевілляний недовірку, царю Івані? Кудиж ти втік? Носиш символ орла, а сам став подібний боязкому зайцеві. Прийди до нас, стань поруч нас, подивись разом з нами на свою столицю, заплач над погубою мношества своїх високоуроджених бояр і підлних рабів. Ти заплачеш при нас, а ми зрадіємо при тобі! Клянусь бистротою кінських ніг, що добувають вогонь з каміння підчас погоні за невірними, вони не устоять проти нас. Магомет великий і правдивий! Ми прийшли в сторону невірних, щоб звузити границі невірних; нехай станеться за словом корану. День суду постиг ворогів наших. Версти вогню під ногами їх, версти вогню над їх головами. Тінь чорного диму стане їм мракою Еблусі: вона не заступить їх перед ставом полум'яні, вісником вічного вогню Альготані, призначеного для душ їх по смерті! Ельгаві, місце смутку і муки — їх призначення. Вони визнають: Господи! відверни від нас вогонь!

і дим, а Бог посилав вітер, щоб побільшити вогонь і поразити погубою найбільше число їх. О, Господи, побільши вдвоє, вдестеро їх муки смерті. Пішли на них дош каміння. Хай буде вогонь викроєною для них одежею, хай вони просять роси, а ангел смерті подасть їм кип'ятку. Хай у скаженості кусають собі руки, хай гризуть дерево смерті, щоб воно стало в нутрі їх розплавленим металем. Глядіть, глядіть, правовірні! Небо стало як розтоплене мідь, а гори ніби покриті жмутками червоної шерсті, як сказано в корані. Хваліть Бога і пророка його, правовірні! Наповніться духом віри і відваги. Бийте, нищте ворогів, не майте для них ніякого милосердя, бо це не є волею Бога. Вбивайте їх, проливайте кров їх і вийжіть міцно путами бранців, як сказано в корані. Тим, більше ніж усякими добрими ділами, заслужите собі в Бога на прощення і раї, де в садах едемських будемо їсти овочі і м'ясо і ляжемо на багато прибораних ложах з чорноокими дівами!

Москва-ріка стала виступати з берегів своїх, загачена тілами тих, що, втікаючи перед вогнем, в неспритності кидалися в воду.

— А де мій тат-агаси? — сказав хан. — Покличте його сюди до мене, нехай натішиться разом з нами заглагою своїх давніх крапів, яку він краще ніж ми всі так хитро придумав.

Девлет - Гіреєві принесли вістку, що його тат-агаси пожив наглої та несподіваної смерті: приходив до нього якийсь старець з Москви, говорив з ним-щось по руски; бачили здалека, що тат-агаси дав йому щось у руки і знов говорив з ним, потім старець відійшов, а тат-агаси впав і вмер.

Девлет - Гірей підніс угору вказуючий палець правої руки, держачи голову, звернувши наліво, потім сказав: — Подайте мені коран. — І коли подали ханові коран, він сів, заглибився в нім, листував його, неначеб глядіть там пояснення дивного кінця Кудеяра; вінкці положив коран і не сказав нічого, не знайшовши, як видно, в корані-влучної відповіді на зроджене в його голові питання.

— Минали роки, десятки літ, віки. Москва, відбудована після пожеару, нанесеного їй злобою Кудеяра, не раз потім була жертвою і пожеарів і нападів чужинців. Важко прихо-

дилось і цілій московській Русі: сильно рвали і руйнували її литовські і русські злодії підчас лихоліття; потрясли її ватаги Стенки Разіна, Булавського, Некрасова, Пугачева й інших; багато вешталось по її лісах і дорогах опришків, лишаючи по собі пам'ять у народних піснях, а імя Кудеяра не випало з народної пам'яті. В цілій нинішній середній Росії, в окрайнінх городах давньої доби, в давній землі Сіверській, на берегах Оки, Жигирі, Угри, Упи, Дону, Мечі, Бистрої Сосни і в давній рязанській землі — всюди знають імя Кудеяра. Знають про нього і на берегах Волги, в саратівській, в сибірській, в самарській краї. Де лише є яр зо слідами землянок якоїсь загадкової оселі — там, кажуть, жив Кудеяр-розбійник... Де дикі хачі, де житло вовків, чоловікові робиться мимохіть лачно, де чоловіка, наче хто ззаду хапає — там Кудеяр. Той Кудеяр щось скитається, страшене, тайне; ні жив, ні мертве; щось таке, чого й пояснити не можна. Дітей ликають іменем Кудеяра; бігають діти в ліс, а батьки говорять їм: не ходіть туди, діти, там Кудеяр-розбійник ходить... там страшно!

(Кінець).

НЕДІЛЯ, 18. ЧЕРВНЯ.

Українська програма на Світовій Виставі
зачнеться у 6. годині пополудні.
Програма відбудеться на площі,
що називається Court of Peace

ЦЕМО НА ВИСТАВІ

Вибираємося і ми з Босто-
ну. Одні наймають автобус,
другі їдуть кораблем, а інші
поїздами. Усі їдемо заманифе-
стувати нашу єдність, пошану
до нашої традиції й культури.
Їдемо, щоб нашою громадою
присутністю заявити, що ні-
ка сила не спинить україн-
ського народу в його змаган-
нях до волі й самостійності.
Н. Давискіба.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ОЛИФАНТ, ПА. Місячні збори Бр.
св. Кирила й Методія, віл. 86, від-
будуться в неділю, 18. червня, за-
раз по Св. Божій, в українській шко-
лі, кімната ч. 3. Присутність членів
на зборах є обов'язковою. Напоми-
нається довгоочікуваним членам, щоб перед
закінченням літніх канікул ви-
рівняли свої долги, щоб контрольно-
ри на літніх зборах не прочиту-
вали по імені, хто кільки довгує.
— Уряд від. 86.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Звичайний мі-
тинг Тов. Запорозька Січ, віл. 342,
відбудеться в неділю, 18. червня, в
2. годині пополудні, в церковній галі,
645 Рузвельта Ав. Присутність всіх членів
притягнута на цей мітинг, бо є важ-
ні справи до пологоди, як справа
спільного пікніку і інші. — І. Марко-
вич, секрет.

АЛІКВІЛА, ПА. Літні збори Бр.
св. О. Николая, віл. 120, відбудуться
в неділю, 18. червня, точно в годину
2. пополудні, в звичайній місці.
Обов'язком кожного члена являється
на означений час, бо будуть важні
справи до пологодження і буде пред-
ставлений звіт контролю за 6 місяців.
Кожний член повинен прийти. Пові-
дати, що вам без мене обійдеться,
не є розумна бесіда, бо як всі так
скажемо, тоді й мітинг не треба
буде. Випадає членів, котрі дов-
гоють, щоб прийшли і вирішили
свій довг. Котрі не являться і свій
довг не вирішують, можуть бути
суспелювані. — О. Антоник, предс.;
Н. Доліко, кас.; Ілько Кобаль, секр.

• 3 ДНЯ •

РІЖНИМИ ШЛЯХАМИ ДО ОДНОЇ ЦІЛІ.

Говорив один наш громадя-
нин на відкритті, що його не
турбує це, коли хтось має від-
мінні політичні погляди, щоб
тільки він мав на увазі одну і
ту саму ціль. Досвідно він ска-
зав: „Коли хтось хоче йти до
Києва одним шляхом, інший
другим, а я іншим, то я їм у-
сім стискаю руку і бажаю: до
побачення в Києві!“

Гарні слова і навіть у дея-
ких випадках практичні. Коли
шляхи до Києва вільні і без-
печні, то, зрозуміло, хай собі
кожний їде тим, що йому най-
більше до вподоби. Але коли
на шляхах позасідалися роз-
бишаки і грозять кожному
прохожому розбоями, то тоді,
здається, краще булоб, якби
мандрівники гуртувалися ра-
зом і разом від розбишак від-
бивалися.

ТРЕБА ЗРЕКТИСЯ ШЛЯХІВ.

Але, щоб це наступило, то
деякі мандрівники мусілиб
зрестися тих своїх шляхів, як
вони накреслили собі на по-
чатку й мусілиб прийняти чи-
юсь іншу маршруту. Бо коли
кожний мандрівник вперто
обстоюватиме при своїй марш-
руті, то вони такі не стануть
усі на один шлях і не пустять-
ся разом у дорогу. Вони мо-
жуть разом сісти десь на роз-
доріжжі, разом побалакати,
подискутувати. Але від тої
балачки, навіть коли вона
була приязна і мирна, користи
нієї не буде, аж доки вони
всі не згодяться одним шля-
хом ступати.

Як довго вони сидітимуть
десь над ровом і не будуть
рухатися з місця, так довго
існуватиме в них сповидана
єдність і згода. Але як лиш
вони встануть, щоб далі руш-
ити в дорогу, в одній хвилині
їх єдність зникне. Бо один по-
каже на свій шлях, другий на
свій, третій на свій... Прий-
деться їм або знов сісти при
дорозі й у той спосіб захова-
вати „єдність“, або пускатися
у дорогу таки окремо.

ВЖЕ КРАЩЕ ОКРЕМО, НІЖ СИДІТИ.

Зрозуміло, що найкраще бу-
лоб, якби вони зєдинилися й
вибрали якийсь один шлях.
Тоді певніше зблизилисяб до
Києва, бо подорож була би
безпечніша.

Обов'язком усіх працювати
в тому напрямку, щоб наші
національні розпорошені сили
скупчилися на якійсь одній
ідеологічній шляху; щоб тим
легше можна було змагатися
з розбишаками. Щоб це осяг-
нути, ми всі повинні добре
вдумуватися у наше положен-
ня і вибирати один шлях: той,
котрий найпевніше веде до
нашого національного визво-
лення.

Але коли в нас є такі групи,
які вперто обстоюють при
своєму шляху і кажуть, що їх
шлях найкращий, то краще
буде, коли ми пустимо ті гру-
пи, хай вони йдуть собі само-
пас. Бо коли ми їх зєжемо
разом, то вони сядуть над ро-
вом і не рушаться в дорогу ні
кроком. Вони, можливо, бу-
дуть приязно балакати, навіть
до себе приязно усміхатися,
але коли прийдесть вибіра-
тися у дорогу, себто викону-
вати справжню суспільну ро-
боту, то всеодно вони розлі-
зуться в різні боки. Насту-
пить тільки провокація і бала-
мутство.

ДОННА ГРЕСКО

10-літня скрипачка, що виступить на Українсько-Американ-
ським Дні на Світовій Виставі в Нью-Йорку
в неділю, 18. червня.

ВОГОНЬ І ВОДА.

Так видається, що коли, на-
приклад, практикуючи като-
лик, який довгі роки повчав
супільність, що атеїзм, мате-
ріалізм, соціалізм — це шкід-
ливі струї, засяде разом з со-
ціалістом-радикалом до нарад
над тим, як розв'язувати о-
сновні суспільні питання, то
він або нещирий або недоте-
па. Так само, коли засяде до
нарад з тим же католиком
практикуючий радикал-соці-
аліст, який довгі роки вчив,
що релігія, це опій для наро-
ду, що догматизм сковає люд-
ського ума, людські пориви,
що це млинський камінь у ні-
людського поступу, то він та-
кож або нещирий, або недоте-
па. Бо, засівши разом до на-
рад над основними справами,
чи не докажуть вони тим, що
своїх власних наук і клічів во-
ни самі не трактували поваж-
но? Що ці науки були лише
фрази без змісту, якими вони
настроювали інших, але не се-
бе самих?

ХВИЛЕВІ І ОСНОВНІ СПРАВИ.

Те саме вийде, коли засяде
до нарад над основними пи-
таннями націоналіст з интерна-
ціоналістом, пацифіст з мілі-
таристом, і т. п.

Зрозуміло, що це віднось-
ся до основних суспільних пи-
тань. Бо в кожній суспільності
є чимало хвилевих, нагліх,
доривочних справ, над якими
можливо спільно зупинитися ко-
жний член, без огляду на його
дерекавання. Всі разом, на-
приклад, можуть влаштувати
якусь маніфестацію, підписати
якийсь протест, влаштувати
якесь всеохоплююче націо-
нальне свято, вести гуманітар-
ну акцію.

Ті надзвичайні, доривочні,
хвилеві справи можна разом
виконувати без попереднього
ідеологічного об'єднання.
Але коли клерикал і атеїст,
ідеаліст і матеріаліст, націона-
ліст і интернаціоналіст, міліта-
рист і пацифіст і т. д. беруть-
ся разом до основних питань,
до будівництва держави, до
„виправи на Київ“, не знай-

шовши передтим якоїсь одної
платформи, одного плану, од-
ної деології, одної маршру-
ти, то це самообман. Замість
взаємно скріплювати себе,
вони будуть взаємно шкідити
собі. Бо всі вони дивляться
відмінно на світ, і те, що один
уважає корисним, інший ува-
жає шкідливим.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

MYCHAILO HOLYNSKY, TENOR,
HEARD WITH ENTHUSIASM HERE.
By L. R. Boals

Mychailo Holynsky, Ukrainian
operatic tenor who has had a wide
experience as leading tenor in a
number of European opera houses,
and who has just completed a suc-
cessful concert tour of Canada, gave
a recital of songs last evening in
Central Auditorium.

Except two operatic airs in Italian,
the program was made up of Ukrain-
ian or Slovak songs, unfamiliar to
the writer, but which stirred the
audience to great enthusiasm.
The first half of the program was
brought to a close with the air, „E
lucayan le stelle“, from Puccini's
opera, „Tosca.“ „Vesti la giubba“,
the favorite of tenors from Leon-
cavallo's „Pagliacci“, was program-
med in the second part, but another
Ukrainian air was substituted. How-
ever, an air from Giordano's „Andrea
Chenier“ was sung.

Mr. Holynsky's voice is a powerful,
robust tenor with ringing top tones
which he uses unsparingly. Although
the applause was enthusiastic through-
out the program, no encores were
sung until after the final song—prob-
ably because it was a rather taxing
program, composed of vigorous songs
with no contrasting, light ones.

The final number was sung with a
flute obbligato, well played by
Theodore Porembski of the Young-
town Orchestra. The piano accom-
paniments of Ambrozij Holowach gave
the singer excellent support.

During one of the groups of songs
four small girls in Ukrainian cos-
tumes ascended to the stage. One
made a pretty little speech in Ukrai-
nian, presenting the singer with a
floral harp, which was graciously
received. The audience numbered
several hundred.

(The Youngtown Daily Vindicator,
Monday, June 12, 1939.)

Спритний.

На вулиці стрічаються два
приятелі.

— Чим довше роздумую,
тим більше упевнююся, що о-
диночким шляхом в житті є на-
дія.

— То позич мені 100 дола-
рів.

— ?

— Будеш вічно щасливий
надією, що я їх тобі віддам.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО МИ ХОТІЛИБ ЧИТАТИ В „СВОБОДІ“.

Перед кількома днями ре-
дакція „Свободи“ писала, що
рада би почути від своїх чи-
тачів їхню думку про часопис.
Подаю те, що я думаю і що
думають мої товариші.

Стверджуємо, що це правда,
що напрям „Свободи“ є дій-
сно висловом нашої душі і на-
ших бажань. Хто знає членів
У. Н. Союзу, той мусить при-
знати, що редактори „Свобо-
ди“ відчували дуже добре
душу членів цієї організації.
А думаємо, що як відчують
члени У. Н. Союзу, так певно
відчуває й усе українське гро-
мадянство, всі ті, що почув-
ають себе українцями.

„Свобода“ шле кулі на на-
ших ворогів. І як тільки така
куля попаде у ворожі ряди,
тоді зараз підіймається крик,
плач і зойк. Читайте ворожу
пресу, а побачите, скільки в
ній кожного дня крику на
„Свободу“. Лають і лають
„Свободу“ ось ті різні „Ві-
сті“ чи „Стяги“. Але хоч їх
крик безсилний, то таки тре-
ба далі відбиватися. Тим хо-
чемо сказати, що в останніх
часах „Свобода“ присвячує
замало місця боротьбі з боль-
шевизмом і гетьманщиною. А
булоб ліпше, щоб хоч раз на
тиждень за ту заразу не забу-
вати, бо її далі ширять між
нашим народом. На гетьман-
ський рух треба звертати о-
собливу увагу, бо його попи-
рає багато католицьких
священників, а тому він може
нанести більше баламути. Ми
думаємо, що більшевизм і
гетьманство це чиряки на на-
ших національних організмі.
Те, що У. Ш. Вісті так часто
тепер покликуються на те, що
пише гетьманський „Наш
Стяг“, переконує нас, що нам
треба таки подбати, щоб ті
обидва чиряки якнайскорше
пукли.

Далі подаємо, що ми задо-
волені із вступних статей і
того, що пишеться в рубриках
„3 Дня“ і „На біжучі теми“.
Тільки ті останні рубрики ча-
сами не дуже зрозумілі про-
стою робітничою. Статті ча-
сами задовгі й читач губить-
ся, заки їх дочитає до кінця.
Статті Клима Обуха є зрозу-
мілі, але Онацького не зав-
жди.

Нам здається, що оголо-
шення про книжки є завеликі.
Чи не можна їх зменшити?

А ще про робітничі справи.
Большевики постійно воюють
проти „Свободи“ тим, що во-
на нічого не пише про робіт-
ничі справи. Це смішний за-
кид. Це ми добре знаємо. Але
піддаємо, чи не булоб добре
завести в „Свободі“ ще ко-
лому під заголовком „3 ро-
бітничого руху“?

Також дуже є цікаві відо-
сті з різних міст, коли пода-
вані в такому виді, як їх подає
інж. Куропас з Шікаго. Чи не
можнаб містити в такий са-
мий спосіб вісті з інших міст,
як Літвойт, Клівленд, Пітс-
бург, Нью-Йорк, Філадельфія,
Міннеаполіс і т. д. При тому
особливо важно нам знати
про участь Союзівців у на-
родному житті. Також не
знаємо, чому так мало пи-
шеться про „Об'єднання“.
Правда, що є річні звіти з річ-
них нарад, чи з конгресів, як і
є місячні фінансові звіти, але
таких того всього ще замало.
Знаємо, що ми не дуже
цікаві знати про таких, також
і жінок, що відносяться не-
прихильно до У. Н. Союзу і
до „Об'єднання“, бо їх праця
не може бути правдиво кори-

УВАГА! ЕМБРИДЖ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛ. ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА
в АМБРИДЖІ, ПА.

ВЕЛИЧАВИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ
BOROUGH PARK, AMBRIDGE, PA.
В НЕДІЛЮ, 18. ЧЕРВНЯ

ПРОГРАМА СВЯТА:

В неділю, в годині 10. рано ПОЛЕВА СЛУЖБА БОЖА в Боро-
Парку, яку відслужить о. Е. Королішин при співучасті священства
Пітсбурзького округу. До Служби буде співати місцевий Хор ім. М.
Лисенка під управою о. І. Ношаківського.

По Службі Божій буде СПІЛЬНИЙ ОБІД у Парку.

По обіді КОНЦЕРТ, на котрім будуть виступити: Хор М. Гай-
воронського з Пітсбургу, під управою о. М. Желєзівського; Цер-
ковний Хор з Арнолда, під управою о. Г. Павловського; і Хор з
Ембриджа, під управою о. Е. Королішина. Також будуть промови
місцевих і позаміських бесідників. Потім буде ЗАБАВА до пізньої
ночі. До танців буде пригварити оркестра п. Честера Монастирського.

Громадяни і Громадянки! Отримайте записки Вас усіх прибути
численно на цей Великий Український День з Пітсбургу, Арнолда,
Міскакс, Ботлер, Монасен, Релкін, Джонет, Вілмердінг, Ажкіпа,
Нью Кесеа, Шерон і Ронігстан, О.

За добру забаву й обслугову ручить — Комітет.

„УКРАЇНА — НАЙБІЛЬША ПРОБЛЕМА ЄВРОПИ“
— пише відомий англійський журналіст ЛАНСЕЛОТ ЛОТОН
в останньому зашиті відомого англійського журналу

EAST EUROPE AND CONTEMPORARY RUSSIA

У цій статті автор показує, чому в Європі не буде мира,
поки не буде сповнене бажання українського народу жити
свободно в своїй державі. Стаття писана за становіща ан-
глійських інтересів і тому якраз подвійно цікава для ко-
жного свідомого українця.

У главі цієї статті під наголовком TWO DIFFERENT
PEOPLES автор збирає підсумки наукових розслідувань про
різницю між українцями й москалями.

Поза цю статтю українська справа згадується в бага-
тьох уступах інших статей цього самого квартальника.
Крім цих статей біжучий зашит цієї публікації пред-
ставляє інші важливі справи східної Європи, котрі посеред-
но мають глибоке значіння для українського народу, як:
стаття про подругу й родину в советській Росії; стаття
про державну політику Росії супроти Кавказу й Туркестану;
стаття про заходи большевицького уряду коло закріплення
робочої дисципліни.

Зшит має 112 сторін і є необхідною публікацією для
всякого, що зацікавлений поширенням знання української
справи серед великого світу англійської мови.

Ціна 25 центів.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

„СВОБОДА“

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Моравщини є, щоб перер-
вати всяку душевну зауку з
Польшею“.

— А що робить тепер че-
ський промисл?

„А шож? Працює, однак
побоюється, що незадовго за-
бракне йому сировини. Відбу-
вається також масове пересе-
лення німецьких робітників до
чеських фабрик і навпаки. І
так перенесено вже у габс Ні-
меччини біля 180,000 чеських
робітників.“

А даліше оповідає Прхала
про велику масу воєнного ма-
теріалу, що його німці забра-
ли від чеської армії. Цього
матеріалу було дуже багато
та дуже доброї якості, чого
не можна сказати про німець-
кий воєнний виряд“.

— Якій він має хибі?

„На око він навіть добре
виглядає, і конструкція його
мала, але матеріали на це не-
відповідні. І так, наприклад, у
добре збудованім моторі не
діають відповідно вентилі.
Ми мали напр. такий припа-
док, що коли раз наша 6-ци-
ліндрова тягарова „Татра“ зу-
дарилася з німецьким повозом,
то „Татра“ лишилася ціла, а
повоз розлетівся на дрібні ка-
валки“.

— А шож роблять ваші дав-
ні колеги генерали?

„Ген. Сировий є тепер в
назірній раді товариства О-
безпечення, а ген. Крейчи сту-
діює тепер агрономію, бо хо-
че взятися до рільної госпо-
дарки. Гаха — це людина без
ускої вартості, а Сировий —
то чиста нуля: і без характеру
і без розуму. Його загально
ненавидять“.

На питання, чи ген. Гайде
ще даліше рухається, відповів
Прхала, що є ще горстка фа-
шистів, особливо у Мораві, а-
ле це є німецькі наємники,
що виконують хрунівський ро-
боту супроти власних земля-
нів“.

Ген. Прхала стверджує, що
Чехії говорять, начебто за-
раницею, а особливо в Поль-
щі та у Франції, організуєть-
ся чеський легіон. І так у
Польщі має вже бути 7,000
солдатів. Сам Прхала заявив
охоту лишитися у Польщі та
занятися організацією цього
легіону. Чехи масово будуть
приступати до нього, якщо
лише властиві їм передеруться
через границю. І так недавно
через Заользя перебігло знову
майже 1,000 чеських жовнів
і старшин, з котрих декотрі
зокрема летуни, переїхали до
Англії.

Є майже певною річчю, що
Прхала буде начальником
чеського легіону в Польщі. Він
однак ходить по Варшаві, все
в оточенні пару тайних а-
гентів, бо є переконання, що
скоріше чи пізніше живучі у
Варшаві українці захотять його
покарати за вимордовування
Січовиків у Карпатській Укра-
їні. Автім і Гаха, Хвальков-
ський та Сировий підставляли
присуди смерті від тайного
чеського революційного комі-
тету.

Бувший чехо- словацький
посол у Москві, Фірінгер,
мав виклад перед чеськими е-
мігрантами в Парижі та зая-
вив, що Гаха і Хвальковський
продали за гроші чехо-сло-
вацьку республіку швабам.
Це очевидна брехня, бо таке
про них годі сказати.

Іван С.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТНЛЕНЕМ, ПА. St. Dymitr
Lodge, No. 288, will hold their meet-
ing on Sunday, June 18, 1939 at
2:00 P. M. All members must be
there. — Andrew Danyluk, Sec.; Wil-
lam Zowck Pres.; Demetro Muszasty,
Treas.

ШІКАГО, ІЛЛ. Літні збори Бр.
Роджі. Преса. Богородиці, віл. 259,
відбудуться в неділю, 18. червня, в
годині 2. пополудні, в галі парохі-
яльної, 4950, Св.т. Палайана вул. Уряд
книжок всіх членів прибути на озна-
чення часу. На тих зборах буде лі-
тні справозвіщення і інші річч
до пологодження. Уряд напоми-
нається довгоочікуваним членам, щоб
свого довгу сплатили. — П. Го-
ришчак, предс.; І. Побушків, фін.
секр.; В. Гуля, кас.; А. Фона, рек.
секр.

УВАГА! УКРАЇНЦІ АМЕРИКИ І КАНАДИ УВАГА!

З нагоди світової вистави в Нью Йорку відбудеться в неділю, 18. червня 1939

„Українсько-Американський День“
на виставовій площі (World Fair Grounds)

Тому Українці, котрі прибудуть на сей „Український-Американський День“ до Нью Йорку, а доцільно засягнути інформації щодо світової вистави, як рівнож виміни канадійських доларів на американські, прохую заєстити до УКРАЇНСЬКОЇ РЕСТАВРАЦІЇ під назвою:

„LUCKY OPEN KITCHEN“

33 -- 3rd Avenue, Cor. 9th Street, near Wanamaker's

де можете дістати здоровий харч по приступних цінах, як рівнож свіже пиво

РЕСТАВРАНТ ОТВОРЕНИЙ ДЕНЬ І НІЧ!

За чесну обслугу ручать

Браття ІВАН І АНДРІЙ ГЕЛЕТІЙ

ЗВІРЯТА МАТЕМАТИКАМИ

Чи звірята вміють числити? Чи вони можуть відірвати більшу кількість предметів від одного предмету? Чи вони засовують собі справу з числа своїх дітей, та нпр., кури з числа знесених яєць?

Це дуже цікаві питання і психологія вже віддавна старається знайти на них відповідь та в деяких випадках навіть її знайшла. Отже стверджено, що ворона, яку загально вважаємо дуже мудрою і спритною птахом, не вміє взагалі числити. Зате курка, яку вважаємо дурною і легководушною, вміє числити до чотирьох. Коли курці, що сидить на яйцях, а тих яєць є чотири, три або два, взяти одно яйце, то вона негайно закримічує свою страту. Зате, коли з восьми, семи чи шести яєць забрати два або три чи навіть чотири яйця, то вона цього взагалі не закримітить.

Наші „кохані“ домашні котики, про яких усе говоримо, що вони є „геніями“ котячого роду, теж уже відбули свій „іспит“. Отже устійнено, що кітка (самців не іспитували) вміє числити до чотирьох, найвище до п'ятих. Коли взяти їй одно з п'яти котенят, то вона шаліє, одначе коли має їх шестеро, то вже не закримічує страти одного котеняти.

По котах прийшла черга на майи, які, відомо, найбільш подібні до людини. Горить числити

тільки до чотирьох, п'ятьох, найвище до шістьох. Математичні здібності такого звірять, як малп, не легко ствердити. Але для людини, що вміє орудувати всіма числами, нема нічого важкого. Психолог порадив собі ось так: Вісім осіб, озброєних тільки у фотоапарати, підійшли близько до горилля. Очевидно, малпа пере-страшилася людей і намагалася втекти. Коли відійшло шість осіб, гориль

заспокоївся, бо думав, що всі відійшли. Колиж за другим разом відійшли тільки чотири особи, гориль понав у шал, отже закримітив різницю між вісьмома особами, що прийшли, та чотирьома, що осталися. А тепер пси й коні, ті наймудріші і найбільш люблені домові звірята. Отже устійнено, що назавжди мудрі коники не вміють числити. Трапляються часом між ними „фено-

мени“, що їх бачимо іноді в цирку, які при відповідній тресурі доказують інколи „чудеса“.

Але назавгал беручи, то коні й пси здали іспит „недостаточно“ з числення. Навіть слони, що мають опінію наймудріших чотириногих звірят на землі, не засовують собі як слід справи з того, чим властиво різниться число „три“ від „чотири“.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАГАНОВ СІТІ, ПА. Північні збори Тов. Запорозької Січі, від 205, відбудуться в неділю, 18. червня, в 11:30 рані. Кожний член має прийти на означений час і вирішити свої задегости. Контроль буде давати справоздання з доходів і розходів за 6 місяців. — М. Гентош, секр.

РАНКІН, ПА. Дня 18. червня відбудеться мітинг Бр. св. Григорія, від 24, в галі 101 Лакене Ев. Прошу всіх членів, які ввійшли на той північний мітинг, бо на 3-місячний мітинг було дуже мало членів і не можна було зробити нічого, як закон дозволяє. Всіх членів, котрі догують, просимо вирішити свій довг, а кому на серці лежить якийсь непорозуміння, то най прийде й скаже, а ми поладимо справу. Також прохую привести з собою нових членів, бо в 24. відділі зажадо молоді. Багато з них є в чужих товариствах. Ми кажемо: „Свій до свого!“ Тож приведіть кілька нових членів до свого У. Н. Союзу від 24. і буде зроблена робота нашого закону. — Богдан Фуртик, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. А. Місячні збори Тов. Запорозької Січі, від 206, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 1:30 пополудні. Проситися всіх членів прийти на ці збори, є важкі справи до поладження. Також проситися всіх членів платити свої вкладки на час, а не стримувати уряд до останньої хвилини. — І. Кольський, секр.

Щось з науки.

— Татку, а що було перед винаходом радіа?

— Спокій, мій синочку.

РУХ У ТОВАРИСТВАХ

Старшина Клубу РОДИНА повідомляє, що закінчилися вакансії для членів Клубу призначається до місяця вересня.

Клуб Родина вибрався за свого до-теперішнього локала на 747 Бродвей. Про нове пристановище Клубу буде повідомлення у „Свободі“ по-ліній канікулах у пересі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПОНЕСТАВІ, О. Північні збори Бр. св. Арх. Михайла, від 140, відбудуться 18. червня, в У. Н. Домі, 525 Вест Рівер Евеню, до Служби Божої. Проситися всіх членів прийти на збори, бо уряд буде давати північний звіт свого діловодства. Догуючих членів проситися вирішити свої довги. — Степан Наноский, прес.; Мих. Когут, кас.; Ів. Кра-вень, секр.

ШКАГО, ІЛ. Північні збори Бр. св. Юрія, від 379, відбудуться у вівторок, 20. червня, в годині 7:30 вечором, в церковній галі св. О. Николан при Окей і Райс уа. Проситися членів прийти на збори, бо є важкі справи до поладження. Також проситися догуючих членів прийти та вирішити свої задегости, бо в противний раз можуть бути суспендовані. Рівнож проситися членів, щоб кожен член спарався при-нести з собою нових кандидатів до У. Н. Союзу. Кожний обов'язково повинен спарався привести нових членів, щоб збільшити нашу відділу у двох, а це дуже легко зробити, якщо усі члени спільно до цього діла вільмуться. — Томас Подоль, пр.; Василь Пилипін, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛ. Північні збори Тов. св. Арх. Михайла, від 243, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 2. пополудні, в парохіальній галі, 12205 Марієта Евеню. Проситися членів прийти на час. Е дуже важкі справи до поладження. — Д. Бучман, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. А. Північні збори відділу 73, відбудуться в суботу, 17. червня, в годині 7. вечором. Обов'язком кожного члена є прийти на збори, бо є справи до рішення й поладження. Догуючі члени мусять вирішити задегости. — Уряд.

НЬО БРОНСВІК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Зап. Січ, від 353, з при-чини виступу українців на Світовій Виставі, зістали відложени до дня 28. червня, в п'ятницю, в годині 8. вечором. — Н. Васильюк, секр.

Даром пробка зилія МІЛЕРТОН LAXATIVE Мілerton є приємний і легкий до зажити.

Мілerton дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в ко-жечності, а тоді заживається його або зараз перед ліжком спочинком, або по встанні рано.

Мілerton не виробляє привычки. ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА 75¢ вистане майже на цілий місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта Цини до 31. грудня 1939:

Цини по 1. січня 1940:

Платіть за зиліями Мілerton у нашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці цини важкі лише при замовленні просто з головною офісу.

ДРУГЕ РАДІО ДЛЯ ВАШОГО ДОМУ

ГРАЄ ВСІ СТАНІ — КОШТУЄ

ЛИШЕ 6.95

EMERSON

"EMERSONETTE" EMERSON MODEL CF-255 \$6.95

At last — a PRACTICAL radio small enough to fit in the palm of your hand! The "EMERSONETTE" is a guaranteed product of the styling and engineering efficiency which has made Emerson Radio famous through the world. AC-DC — Plays Anywhere.

RADIO and PHONOGRAPH COMBINATIONS

EMERSON No. BM-216 \$19.95. MODEL BN-216 — \$24.95.

5 Tubes AC. American Broadcasts and Policed Calls. Electro Dynamic Speaker, Built-in Antenna. Phonograph: Constant Speed AC Electric Motor. Crystal Pick-up. Tangential Tone Arm. Plays 10-Inch and 12-Inch records. Hand-rubbed walnut finish cabinet.

В Сурмі знайдете великий вибір Радіо, Комбінацій, також рекордів, нот і т. д.

Дістанете даром книжку про Світову Виставу. Зайдіть або пишіть:

SURMA 325 E. 14th ST., NEW YORK (мбк 1. і 2. Евеню)

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-П ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ТРЕСА ДЖЕНІТОРА.

10-фамілійний апар. дм. на долинні міста. Частинний чини. Чоловік, жінка й дитина. Інші поверхи до винайму дуже умірковано. Свіжо відновлені. Голоситися до агента:

GEO. H. HUNT, Agent, 277 Woodlawn Ave., Jersey City, N. J.

ВИНАЙМАЮ КОМНАТИ НА ЛІТО

В НОВІЙ ДОМІ. Електрика, тарача й ванна вода, купальня з горістий околині. 40 дол. на ціле літо. За цілім „борд“ 14 дол. на тиждень. Прохую писати до:

JACOB TIMOSCHUK, Box 25, Arkville, N. Y.

ПРИЙМАЮ ЛІТНИКІВ НА ПОМЕШКАННЯ НА ФАРМУ.

Умірковані цини. A. MALON, RD. 1, BOX 85, BLAIRSTOWN, N. J.

ВИПРОДАЖ

Красні Гудудський Дерев'яні Ва-роць, які мали бути на Світовій Виставі, як Красні годинники з Трибуном вилоненим по середині, красні по-пеліники (ash tray), Термометри, Деск Сети (у 4 кавалках), Ручні до-пер, малі Брошки для жінки і т. д. Красні дерев'яні річі по зменшеній цині. Замовлення шльте до: 130-40

PETER MARTINUK, 120-11 — 14th Road, College Point, L. I., N. Y. (Близько Світової Вистави)

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: ARMITAGE 4575 Тел. до дому: Seeley 0298.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: ARMITAGE 4575 Тел. до дому: Seeley 0298.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: ARMITAGE 4575 Тел. до дому: Seeley 0298.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: ARMITAGE 4575 Тел. до дому: Seeley 0298.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: ARMITAGE 4575 Тел. до дому: Seeley 0298.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: ARMITAGE 4575 Тел. до дому: Seeley 0298.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: ARMITAGE 4575 Тел. до дому: Seeley 0298.

МИХАЙЛО КАНЮК УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL. Модерна каплиця. Добра обслуга. Цини ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(5)

Коли Спайк розвивав пакунок з дорогочінними каменями, чорний ватажок пильно слідкував за його кожним рухом. А коли він укінці побачив гарний блискучий камінь, то з здивування він розкрив рота. Трол положив на камінь руку і пробував магичної сили. „Забирайтесь звідсіля“, промовив він торжественно. „Киньте зброю і забирайтесь чимкорше“.

Але чорні вояки стояли непорушно. А тим менше налякався тих чарів сам ватажок. Він зрозумів слова „забирайтесь“, бо це слово він уже раз чув від іншого англієця. Впевнившись, що це до нього відноситься, він визирився на Трола: „Що? Я? Забирайтесь? Я роблю, що хочу“. Піт виступив обом білим утікачам. А водночас на них усіх з укриття слідкував лев.

„Шкода заходу“, завважив Трол до Спайка. „Наша магична працює“. Спайк, відібрав камінь від Трола і дочав сам пробувати магії. Положивши долоню на камінь, він промовив: „Ви, погані чортяки, забирайтесь звідсіля чимкорше, поки я не розізнаюсь. Бо я є великий чарівник і вам усім зроблю кінець, коли схочу. Забирайтесь“. Він ще й тупнув ногою.

Та знов магія не допомогла, тільки розлютила до краю чорного ватажка. Він замахнувся кулаком і заіхав Спайкові по пиці. Тепер і інші дикунки кинулись до них зоспирами в руках. Зчинився великий заколот і крик. Це притягнуло на місце льва, який дотепер спокійно обсервував той цілий гурт. З ревом він кинувся у саму середину заколоту.

Думка. Вершком легководушності в сьогоднішніх часах є заангажувати службовця й зробити його рівночасно касієром і шофером.